

Adviesraad Sociaal Domein
Postbus 17
7240 AA LOCHEM
info@adviesraadlochem.nl

Lochem, 13-apr-2026

Kenmerk : 2026003
Betreft : Ongevraagd advies op *Preventie- en handhavingsplan alcohol, drugs en tabak*
Uw Kenmerk :

Aan : College van B&W van de Gemeente Lochem
cc. : J. Meerwijk

Geacht College,

De Adviesraad Sociaal Domein Lochem adviseert het college om preventie en handhaving rondom alcohol, roken en drugs integraal, vroegtijdig en structureel te versterken. Middelengebruik begint niet pas in de puberteit; normen en voorbeeldgedrag worden al vanaf de vroege kindertijd gevormd. Daarom vraagt dit beleid om een doorgaande lijn van zwangerschap tot volwassenheid (en verder).

Vroegsignalering en preventie vanaf jonge leeftijd

Wij adviseren om preventie niet uitsluitend te richten op jongeren, maar ook al te starten tijdens de zwangerschap. Voorlichting over roken en alcohol tijdens zwangerschap en in de thuissituatie is essentieel.

Samenwerking met partners als GGD Noord- en Oost-Gelderland en Yunio (jeugdgezondheidszorg 0-4 en 4-18 jaar) is hierbij cruciaal.

Advies:

- Structurele inzet van Yunio op signalering van middelengebruik in gezinnen.
- Actieve begeleiding bij risicofactoren (roken in huis, alcoholgebruik ouders, psychosociale problematiek).
- Koppeling met armoede-, schulden- en opvoedondersteuning.

In het stuk wordt vooral verwezen naar jongeren, het advies zoals hierboven heeft betrekking vanaf de zwangerschap en verder.

Basisscholen/ middelbare scholen geven aan ouderavonden te willen organiseren, maar juist de ouders die bereikt moeten worden, komen vaak niet.

Advies om deze doelgroep beter te bereiken:

1. Laagdrempelige vormen

- Korte bijeenkomsten gekoppeld aan bestaande momenten (rapportgesprekken, schoolactiviteiten).
  - Inzet van sleutelfiguren uit de wijk.
2. Persoonlijke benadering
- Directe uitnodiging via mentor, jeugdverpleegkundige of buurtsportcoach.
  - Huisbezoeken via Yunio/ GGD indien passend.

De regie op deze aanpak ligt bij de gemeente in samenwerking met onderwijs, Yunio en GGD.

Signalering beginnend problematisch gebruik bij jongeren

De vraag is of we in Lochem beginnend problematisch alcohol- of drugsgebruik zien, wie dit signaleert maar hier ook actie op onderneemt.

Hiervoor is structurele monitoring nodig via:

- Jeugdgezondheidszorg (Yunio)
- Scholen
- Jongerenwerk
- Huisartsen
- Politie
- Wijkagent
- Sportlocaties

De GGD-gezondheidsmonitor biedt periodiek inzicht in trends. Wij adviseren om deze gegevens lokaal te vertalen naar concrete actie.

Advies:

- Benoem één gemeentelijke regievoerder middelenpreventie.
- Leg vast wie verantwoordelijk is voor opvolging bij signalen.
- Zorg voor korte lijnen tussen school, jongerenwerk, ouders en zorg: via welzijnscoördinator - zorgcoördinator
- Werk met een helder escalatie- en interventieprotocol.

De gemeente heeft hierin een regierol; uitvoering ligt bij netwerkpartners.

Sportlocaties

Het huidige beleid vermeldt dat nog niet alle verenigingen rookvrij zijn.

Advies:

- Verplicht alle gemeentelijk gesubsidieerde sportverenigingen om volledig rookvrij en alcoholvrij te zijn (binnen én buiten).
- Sportverenigingen wijzen op hun verantwoordelijk, de omgeving gezonder maken.
- Sluit aan bij landelijke bewegingen zoals de Rookvrije Generatie.

Dit sluit aan bij aangescherpte landelijke richtlijnen rond jongeren en middelengebruik.

Horecaterrassen

Momenteel is rookvrij maken van buitenterrassen juridisch beperkt afdwingbaar, maar de gemeente kan:

- In gesprek gaan met horecaondernemers.
- Rookvrije zones of rookvrije gedeeltes stimuleren.
- Dit meenemen in vergunningverlening of convenanten.

Wij adviseren een verkenning van juridische mogelijkheden en draagvlak.

Onderbouwing budget €50.000

De Adviesraad vraagt om een nadere toelichting van het bedrag van €50.000.

Wij adviseren om inzichtelijk te maken:

- Welk deel naar preventieprogramma's gaat (school, oudervoorlichting).
- Welk deel naar handhaving.
- Welk deel naar monitoring en coördinatie.
- Of middelen structureel of incidenteel zijn.

Is €50.000 voldoende?

Gelet op:

- De brede doelgroep (0–18 jaar, ouders en volwassenen)
- Noodzaak tot vroegsignalering,
- Handhavingsinzet,
- Monitoring en coördinatie,

Achten wij dit bedrag beperkt. Preventie levert maatschappelijk rendement op, maar vraagt structurele investering.

Wij adviseren:

- Een meerjarige begroting.
- Mogelijke cofinanciering via GGD of regionale samenwerking.
- Evaluatie na twee jaar met meetbare indicatoren.

De Adviesraad Sociaal Domein Lochem merkt op dat het in het document hoofdzakelijk lijkt te gaan over tabaksgebruik, terwijl het gebruik van e-sigaretten (vapen) onder jongeren sterk toeneemt en in de praktijk minstens zo zorgwekkend is. Vapen wordt door jongeren vaak niet gezien als “roken”, terwijl het wel degelijk nicotineverslaving veroorzaakt en een opstap kan vormen naar regulier tabaksgebruik.

Wij adviseren daarom:

- In het gehele document expliciet te spreken over roken én vapen (e-sigaretten) in plaats van uitsluitend tabak.
- De titel hierop aan te passen, zodat duidelijk is dat het beleid zich richt op alle vormen van nicotinegebruik.

Algemene adviezen vanuit de Adviesraad Sociaal Domein

- De Adviesraad onderschrijft het belang van een integrale aanpak van preventie van misbruik van alcohol, drugs en tabak, waarin normstelling, voorlichting, samenwerking en handhaving onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.
- Duidelijke normen zijn essentieel. De gemeente moet helder uitdragen welk gedrag wel en niet acceptabel is, met speciale aandacht voor misbruik (gebruik) van middelen onder jongeren. Zonder duidelijke norm ontstaat vrijblijvendheid.
- Handhaving is noodzakelijk om deze normen geloofwaardig te maken. Preventie alleen is onvoldoende; waar grenzen worden overschreden, moet consequent en zichtbaar worden gehandhaafd. Dit draagt bij aan duidelijkheid en veiligheid.
- Voorlichting moet structureel en doelgroepgericht worden ingezet, niet alleen voor jongeren maar ook voor ouders en opvoeders én in samenhang met handhaving.
- Om jongeren effectief te bereiken adviseert de Adviesraad om sociale media actief te benutten, zowel informerend als normerend, passend bij hun belevingswereld.

Met vriendelijke groeten,

N. Swen-Fischer

Voorzitter ASDL